Ex epl'a bti Bernardi Abbatis et melliflui doctoris ad ſacerdotē.

Qui datus eſt nob̄ p̄mo in redēp
tionis p̄ciū. nō ceſſat ſe dare
nob̄ cotidie in viaticū. ¶ Gloriare.
ſz in dn̄o ſacerdos dei altiſſimi digni
tatē tuā ꝯſiderā. Intuere mētalibȝ ocul'
eminētiā tuā. cogita p̄rogatiuam
tuā. vide ſortem tuā. Certe funes ce
ciderūt tibi in p̄claris. ſi hereditatem
tuā p̄clarā nō negligis. Attēde q̄n
tū deus tuus te extulit. p̄ oībȝ creatis
te ſublimauit. Mēs tua munda ſit q̄
datur locus voci tue in celo. Cū rite
aſſiſtis altaribȝ ſacris. cū ſacratiſſimū
miſteriū celeſtis ſacrificii celebrare in
tendis ad verbū tuū viuificū. ad p
poſtulacōȝ tuā ſalutarē. ſūmus p̄r
cuius nutu oīa ſubſiſtūt. q̄ indeſinēt
laudāt angeli. cui iubilant aſtra
matutina. q̄ adorāt dn̄ationes et
tremūt p̄tates. q̄ facit mirabilia

No 3

magna ſolus. Ipſe inquam tantus tam immenſus
dilectiſſimum filium ſuum de celis deponit et
manibus tuis imponit. tranſmittit ab al-
tiſſimus et digitis tuis immittit. Ibi
holocauſtum tuum pinguius fit plus quam
in milibus arietum et agnorum pinguium.
Multum fuit acceptum munus abel.
ſed non ita. multum placuit ſacrificium abra-
he patriarche ſed non adeo. multum proba-
ta eſt oblatio melchiſedech. ſed nil
to munus iſto. Denique quid ait propheta
domino? Sacrificium et oblationem noluiſti. Dixi
ecce venio. Dixit ille qui non per ſanguinem
hircorum aut vitulorum ſed per proprium ſang-
uinem introivit ſemel in
ſancta eterna redemptione inventa. Omnia in
figura contingebant antiquis. Ibi fi-
gura hic veritas. Ibi umbra hic lux.
Ibi nubes hic claritas. Ibi agnus
legalis hic agnus immortalis qui tollit
peccata mundi. Verus eſt enim filius dei
quem tu ſacerdos immolas. qui manibus

tractus. quē ore accipis. ipſū in corpꝰ
tuū traiicias. ſʒ nō ſola ad te venit
illa maieſtas. veīt ad te filius ſed
nō ſiñ p̄re. Qui me miſit inqͭ meū
eſt et nō reliquit me ſolū. venit
ad te filius ſʒ nō ſiñ ſpū ſcō. Quid
ē̃i ait iohēs. Sup quē vidis deſce
dentē ſpm et manētē. ipē criſtus
Sup alios deſcendit ſſcīs ſʒ non
ſemꝑ manet. ſup xpm vō manſu
rus ſꝑ deſcendit. Adeſt michilo
minꝰ totus ſupnoꝝ exercitꝰ ciuiū.
Milia miliū miniſtrabāt ei
et decies centena milia aſſiſtebāt
ei. Fruūtur nec faſtidiūt quo ma
gis fruūt ſitiūt. Certa luce te cre
dis circūfundi ſcē ſacerdos in pñtia
tante maieſtatis. in tā ſolempni
aduentu et cōuentu trinitatis. et
totius milicie celeſtis. Attende igr
et ſꝑ mēte habe. ut qͣ memoria retiē
gratiā tibi ~~a deo~~ ſingularit' a deo col

latu. quā nec angel' pſtitit nec ceteris
ↄceſſit. panis in manibȝ ~~in~~ tuis in cor
pus vnigeniti filii dei tranſſbatur. vinū
in ſactiſſimū ſanguinē ei⁹ ſcē dni nri
ihu xriſti tua bndcone ↄuitur. Cum
tū ardent ſeraphim ſūme caritati pre
ceteris cūctis ſpitibȝ loco et dignitate
ↄiūcti. Nō tū hoc p̄uilegio p̄nitent
vt corpus et ſanguinē redemptoris
nri in ſbiecta creatura ſcificent. Che
rubim. throni. dnacōes. pncipatus.
ptātes. vtutes. archangeli angeli
Hii oms btōr ſpūū ordines qmuis
tāto hōre pfulgeāt. qmuis tanta
ſp fruant btitudine. ut nichil eis
deſit a ſūma felicitate. glam tamē
ſacdotū reuerent. āmirant digni
tatē. cedūt p̄uilegio. hōrāt poten
tiā. O gens electa regale ſacdotiū.
gens ſca. pplus acquiſitionis. vir
tutes āūntiate ei⁹ q̄ de tenebris
vos vocauit in āmirabile lumē

ſuū. In ām̄irabile mīſteriū ſuū. Vos
eſtis lux mūdi. Vos eſtis ſal terre. Le
uitici dicit. Mūdamini qui fertis va
ſa dn̄i. Vob̄ dicendū eſt. Mūdamini
q̄ eſtis vaſa dn̄i. glorificate et portate
deū in corpe vr̄o. vos elegit deus in
hereditatē ſibi. Joſeph ſanctꝰ noluit
corpꝰ dn̄i ſepelire niſi in ſepulchro
nouo. in quo nōdū quiſq̄m̄ poſitus
fuerat. ſtuduitq3 illud īuoluē in ſyn
done mūda. Hec ſi et tu nō poſueris
illud in ſepulchro nouo vl̄ ſaltem
īnouato. ideſt in corpe a ptīs mū
do peitus vl̄ ſi peccaſti p pn̄iam
et ſatiſfcōz mūdato. Ve tibi ſi non
īuoluis illud in ſyndone mūda. i.
conſciā tua ab omī īmūdicia pe
tus deſecata et abſoluta. Per
pende et attende etiā deuote ſac
dos q̄ta diligētia q̄ta vigilan
tia ſancti angeli ſuauerūt locū
ſepulchri. in q̄ta claritate. i q̄n

tabultus ⁊ veſtitũ ~~veſtitũ~~ venuſtate
apparuerũt ſanctis mulieribꝫ ſepul
chrũ viſitantibꝫ et corpus requirentibꝫ
ꝓcul dubio ſcire debes q ſi tu iuſte cor
pꝰ dn̄icũ mō ſup̄ mod̄ glorioſũ digne
tractaueris. mũdũ et nouũ ſepulchꝛ
tui corporis ſeruauis. ipſa angelorꝫ nō
deerit tibi frequēs cuſtodia. aīam
tuã ſeruabũt. corpus gubernabunt.
In omnibꝫ viis tuis te ꝓtegent. et di
cent ē tuus ꝗ ſilibꝫ. Vos ſcı̄ dominum
vocabimini. miniſtri dei vri. Vide ergo
ne tangas illud ſacroſctm̄. niſi imo
tens manibꝫ et mũdo corde. Alioqn
dicet ipſe tibi. Noli me tangē. quia
tactus tuus nō tactus ſꝫ contagiũ
eſt. ¶ Meditare dilecte ſacerdos q Jo
hānes baptiſta ꝓcurſor dn̄i | cinctus
ſponſi. ꝓpheta et pluſꝗ ꝓpheta contremui
cit et non audꝫ tangere ſumũ dei
verticē. ſꝫ clamat cũ tremore ſcifi
ca me ſaluator. Petrus clau

cularius regni celorum. a domino desig-
natus pastor ouium. princeps apostolorum
domino approximare timuit. et se ab eo
elongare pro formidine studuit dicens
Exi a me domine quia homo peccator sum. Iohannes
ille electus et pre ceteris dilectus discipulus. qui
super pectus domini in cena recubuit
cui adhuc in mortali carne constituto re-
uelata sunt secreta celestia. supra
modum glorificatus est de solo visu et
auditu et extrinseco tactu dominici
corporis dicens. Quod fuit ab initio quod
vidimus quod audiuimus quod perspeximus
oculis nostris quod manus nostre contrectaue-
runt de verbo vite. Si ergo isti gloriosi
principes terre curie celestis eximii
proceres tantum reuerebantur forinsecus tac-
tum dominici corporis nondum in gloria ad ce-
los translati. qua reuerentia quanto ti-
more. quanta corporis castitate et men-
tis puritate oportet sacerdotem nunc illud
glorificatum et in claritate patris gloriose

ſblimatū ſup omnia illud conficere
tangē/ſumere et in corpus ꝓpriū
trahicere. ¶Exēpl' ſi offers munꝰ
tuū ad altare · i · ſi diſpoīs illud in
effabile et venerabile miſtiū ce
lebre. et recordatꝰ fuis qꝛ f tuus
hꝫ a · ad · te · ille magnus frater
qui ē filius dei p naturā · et nobꝭ
ptātē dedit filios dei fieri et frēs
ſuos p grām. ſi offendiſti in illā
maieſtatē cogitatu/dcō/ul' facto
ſi candorē īnocentie tue āquā ma
cula obfuſcaſti. Si cōſciām habes
vl' valde egram/ul' minus bn ſana
tā/relinque ibi munꝰ tuū/differ
miſtiū tuū. et vade ꝑus r'conci
liari frī tuo p deuotā cord' contri
tionē/p duram corpis in pnīa
actōnem. p dignā ſatiſfactōꝫ
p purā oris confeſſiōēꝫ. laua p
ſingulas noctes lectū tuū. per

ſingl'a pctã mũda ↄſciam̃ tuam. Nō
Cite lrãr dĩnãr ſacris meditacõnibz
ingit' vaca. hĩs tñ dz diuity illuiatꝯ
te oblcã. ibi totũ te velut in ſpeculo q
dã refulgente te conſidera. Si quid in
te prauũ dephẽndis corrige. qd̃ rcc̃m
tene. qd̃ deforme ↄpone. qd̃ pulchrz
excole. qd̃ ſanũ ſerua. qd̃ infirmium
corrobora. Domini pcepta infatiga
bili lege. inexplebili dilige. efficaci
at' imple. et p hec qd̃ cauend' quidue
ſectandũ ẽ ſit ſufficient' inſtructus
agnoſce. et dabit ẽ bñdcones legiſ
lator. et eo duce ibis de vtute in v
tute. dicetqz tibi. Ecce ego tecũ ſum
õibz diebz vite tue uſqz ad ↄſuma
tioz ſecli. ve eit tecũ qͥ dabit ſcipm
ẽ in viaticũ ne deficias in via. do
nec plene reficiat in pria. Cui
ãt ſactiſſimi panis et veneradi
calicis triplicem eẽ ſuptõnẽ diſ
cretus ſacdos ignorare nõ debebit.

Una est sacñalis et spūal' et hec vere
sīu et sāfificans. bēa et bīificans. vita
lis et viuificans. Altera tm̄ spūalis
et hec nichilominus grām ꝯfert. au
get v̄tutes. merita cumulat. Tercia
tm̄ ~~spūal'~~ sacñalis. et h' dāpnabilis
et dampnās. deo odibilis et nullo
bono ꝑticipans. Sacñalit' et spūa
lit' sumit sacm̄ eukaristiā quilibz sa
cerdos veste nuptiali caritate decenter
ornatus. et nulli culpe mortali obnoxius
ad altare dei introiens. et sacrum
misteriū rite celebrans. Eodē modo
et merito sumit quisqz fidel' q' de ma
nu sacerdotis ipm̄ sacm̄ suscipit.
Spūalr tm̄ sumit quisqz fidelis
q' est de membris ecclie ꝑseuerans
in caritate. q' licz sacm̄ ore nō ꝯtin
gat. v̄tute tamē sacri et remissionē
peccatorum et spūalis grē infusionem
ꝑ fidem et vnione ecclie sibi cōpat.
Tantū sacñalit' percipit qui in

culpa mortal' p̄durans dicare p̄ſumit
Hic is tal' ſocius ē iude traditoris et
melius illi fueāt q̄ natus nō fuiſ
ſet hō ille ni reſipiſcat. et digne do
ſatiſfaciat. De p̄ma ſūptione dn̄s
dicit. Q' mā. car. m. et bi. ſā. meū
i me. ma. et ego in illo. Et rurſū.
Q' manducat me viuet ꝓpt' me.
De ſcd̄a idē dn̄s loquitur. Caro
nō p. q̄ꝗ. ſp. eſt q̄ viuificat. Ac ſi
diceret. Si intelligis tm̄ carnalē ſup
tioꝫ abſq̄ ſpūali, ꝗtra ē nichil pdeſt
ymo nocꝫ. Spūalis vo abſqꝫ carna
litate viuificat. De tercia que ē
tm̄ ſacr̄alis dicit aplus. Qui mā
et bibit in. iudi ſibi mā et bibit
nō di. corpꝰ dn̄i. nō diſcernēs
corpus dn̄i ſcbaudis ab aliis cib.
Hec eſt ſalubris diſtinctio cor
poris dn̄ica ab aliis cibis. q̄ cum
alios cibos ſumimꝰ eos corpi nr̄o
icorpamꝰ. Cū vo dn̄icū corpus

in escā suscepimus si digne accipimus
dño incorporam̄ ymo in deū transim̄
quia qui adheret deo unus spūs est
cū eo. Felix viator qui tali viatico
reficitur qd secure traducit eū per
viā et trahat in patriam. Item.
Dixisti dñe ihu. Ecce ego vobiscū
sū usqz ad consumatōez seculi. hoc
ve dixisti. Prope ē v̄bū ait scriptura
in ore tuo et in corde tuo. v̄bū qd ī
principio erat apud deū. in fine secli
dignatū est eē apud hoīem. Est
in ore est in corde. Quid prius qd
magis intiū secus? Est in ore tuo ergo
sp laus eius in ore tuo sit. Est in
corde tuo. ergo confitere ei in directōe
cordis. et noli oblivisci oms retri
bucōnes eius. Quas retribucōnes?
Propiciat omībz iniquitatibz tuis.
sanat oms infirmitates tuas.
redimit de interitu vitā tuā. coro
nat te in mīa et miseracōnibus.

repleat in bonis desiderium tuum. dās
seipsum nūc tibi in viaticum. renouabi
tur ut aquile iuuentus tua. in resur
rectōne iustorum qn̄ se demū dabit i
p̄mium. ihūs xp̄us dn̄s nr̄. Amen.

Bernardus in libro de gemma ecclesie.

Membra quoque caloris hn̄t a xp̄o
q̄ est fons et origo caritatis eis minist
tur. Hinc cordi quanto fuerit vicinior
tanto erūt feruentiora. ¶ Corpus x̄
conficit ex pane quia xp̄us se panē viuū
astruxit. qui scriptura panē angelorum
ponit. ¶ Ideo quoque panis ex frumē
to fit. q̄a xp̄us se granum frumenti
asseruit. Granum aūt p̄ cultura de
theca sua excutit. arefctū duobus mo
le lapidibus molit. farina cribrata
aq̄ asp̄sa compascinat. panis forma
tur. in clibano coctus i candorem
mūt. Ita xp̄us nobile granum cum